

Ο ΠΕΘΑΜΕΝΟΣ ΠΟΥ ΑΡΡΩΣΤΗΣΕ

.... Δὲν μὲ πιστεύουν. "Ετσι ἀρχίζω νὰ προσέχω εἰς τὸν ἔαυτὸν μου. Μὰ δὲν φθάνει ἡ προσοχὴ μου διὰ νὰ μοῦ δώσῃ τὴν ἡσυχία στὴν καρδιὰ καὶ στὴ σκέψη. Καὶ γι' αὐτὸν ὑποφέρω. Διὰ νὰ μὴ μὲ πιστεύουν, θὰ πῆ πῶς εἶμαι ἐνα νεώτερον εἰδος. "Ένα ἄγνωστον εἰδος. "Η ἔνα εἶδος παληό, λησμονημένο. Καὶ γνωρίζω, πῶς οἱ ἀνθρωποι δὲν πιστεύουν εἰς τὰ νέα πράγματα, εἰς τὰ ἄγνωστα πράγματα. Καὶ ὅτι εἰς τὴν ζωήν τους λησμονοῦν τὰ πειὸ δυνατὰ καὶ τὰ πειὸ ὕμορφα ἀπὸ τὰ παληά. Κρατοῦν τὰ πειὸ περιττά, τὰ ἀσχημότερα καὶ τὰ βάναυσα.

Οἱ ἀνθρωποι πάντα δυσπιστοῦν. "Εμπρὸς εἰς τὸν θάνατον ἀκόμη εἶναι δίσπιστοι.

Μιὰ μητέρα ἔτρεχεν πίσω ἀπὸ τὸ φορεῖο ποὺ μετέφερε σκοτωμένο τὸ παιδί της εἰς τὸ Νοσοκομεῖο. Καὶ ὅποιος εἶδε μονάχα τὴν μητέρα νὰ τρέχῃ πίσω ἀπὸ τὸ φορεῖο, ἐννόησε πῶς μέσα ἔκει ἔχαν κλείσει ἔνα ἀγόρι πεθαμένο. Γύρω στὰ μαλλιὰ τῆς μητέρας εἶχε στήσει τὸν θρίαμβόν του ὁ θάνατος.

Καὶ ὅμως ὅλ' αὐτὰ ἥσαν μιὰ πλάνη διὰ τὸν ἄλλους ποὺ ἔβλεπαν. "Η μητέρα δὲν ἔπιστευε ὅτι ἔτρεχεν μάταια πίσω ἀπὸ ἔνα πεθαμένο παιδί. "Ήταν μιὰ παληὰ αἰσθηματικὴ σταυροφορία ποὺ ἔκαμεν ἡ μητέρα—οἱ θρῆνοι τῆς καὶ οἱ ὀλολυγμοί τῆς—μὰ στὸ μάτι τῆς ἔλαμπεν ἔντρομη ἡ ἀμφιβολία, ζοῦσεν ὁ δισταγμός, ἡ μητέρα δὲν ἔπιστευεν.

— "Ἄς θρηνήσω, κι' ἀς γίνω χῶμα στὸ χῶμα, τὰ χρώματα ὅλα ἀς γίνουν μαῦρα καὶ κάθε στεναγμὸς πνιγμός. "Ανθρωπος πέθανε, μὰ τὸ παιδί μου ζεῖ. Δὲν εἶναι δυνατὸν ὁ πεθαμένος νὰ εἶναι τὸ παιδί μου ...

"Ετσι ἐπέρασεν ἀπ' ἐμπρός μου τὸ παιδί, ποὺ σκοτώθηκεν, καὶ ἡ μητέρα ποὺ τὸ θρηνολογοῦσε. Κι' ἔτσι περνοῦν ἀπὸ τὸν ἀνθρώπους τὰ ἴδια τους τὰ ἔργα.

II

Δὲν μὲ πιστεύουν. Καὶ ὅμως ἐγὼ εἶμαι ὁ πεθαμένος. "Εγὼ αἰσθάνθηκα τὴν ἀνάγκη νὰ πεθάνω μιὰ φορά, γιατὶ ἄλλως—πῶς θὰ ἡμποροῦσα νὰ ζήσω; Νὰ ζήσω ἐν εἰρήνῃ, ἀνέγγιχτος, λησμονημένος γιὰ πάντα. "Αλήθεια, εἴχα πεθάνει εἰς καλὴν στιγμήν. Καὶ ἥλπισα εἰς τὸν θάνατόν μου. Εἰς τὸν χωρισμόν μου ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. "Αχ! ἔτσι πῶς περνοῦσα ἥσυχα καὶ ἀπαρατήρητα. Σιγὰ σιγὰ εἴχα πιστεύσει εἰς τὴν ἐλευθερίαν μους καὶ ἡμουν μακάριος. Γύρω μού εἶχαν ἀνθίσει ὅλα τὰ κλαριὰ τοῦ δένδρου τῆς καλῆς Ἀνυποψίας κι' ἐπερίμενα τοὺς καρπούς.

Πόσων νυκτῶν βροχές, πόσων δειλινῶν ἀντάρες καὶ πόσων πωῶντῶν σκοτεινιές μοῦ εἶχαν δώσει τὴν ἀκριβὴν ὑπόσχεσιν αὐτῶν τῶν φρούτων τῆς θανατικῆς μοναξιᾶς μου.

Γι' αντὸ τὸ μεσημέρι, ποῦ θὰ ἔβλεπα τάνθια μου νὰ δένουν καὶ θάννοιωθα τὸν ἥλιο νὰ φιλῇ τοὺς γλυκόχυμους καρποὺς τῶν θυσιῶν μου, γι' αὐτὸ τὸ μεσημέρι είχα παραδώσει τὸν ἑαυτό μου εἰς τὴν γῆν, θησαυρὸς ἐγὼ δὲ ἕδιος γιὰ τὴν εὐτυχία μου.

"Ετσι ἀπέθανα μιὰ φορά... Πότε θὰ ξαναπεθάνω τόρα, πότε θὰ ξαναπεθάνω πειὸ τελειωτικά, πότε θὰ παραδώσω τὸν ἑαυτό μου πειὸ μακροὺ καὶ πειὸ βαθειὰ στὴ γῆ; Τὸ μεσημέρι μου δὲν ἥλθε. Γιατὶ δὲν ἥλθε τὸ μεσημέρι μου;

Εἶχα πεθάνει πολὺ κοντά στοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ὑπῆρξε κάποιος ποῦ εἶδε μὲ πονηρὸ μάτι, μὲ ὑποκρισίαν καὶ μοχθηρίαν τὴν ἀπόμερην γωνιὰν ποῦ ἔθαψα τὸν νεκρόν μου.

Γιατὶ δὲν ἥλθε, γιατὶ δὲν ἔρχεται τὸ μεσημέρι μου; Γιατὶ τάνθια μου δὲν δένουν—πῶς μένουν μαραμένα τὰ διπλόφυλλα; Γιατὶ ὁ ἥλιος δὲν φιλεῖ τοὺς καρποὺς μου, τοὺς καρποὺς ποῦ κλείουν τοὺς γλυκοὺς χυμοὺς τῶν θυσιῶν μου;

'Ανθρώπους μάτι νὰ μὴν ἰδῃ τὸν τάφον ἔκείνου ποῦ ἀπέθανε μιὰ φορὰ μονάχος του, εἰς τὴν καλήν του ὥραν... Διότι τότε μάταια ἀπέθανεν. 'Εγὼ εἶμαι ποῦ ἀπέθανα μιὰ φορὰ ματαίως.

Διότι ἔνας ἀνθρώπος εἶδε μὲ τὸ πονηρό του μάτι ποῦ ἔκρυψα τὸν νεκρόν μου καὶ ἀργά, πολὺ ἀργά ἔννοιωσα πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζω οὕτε ἀπὸ τὴν ταφήν μου.

Κανεὶς δὲν ἐπίστευε πειὰ πῶς ἀπέθανα. Καὶ ἀν δλοὶ ἔκλαιαν, πίσω ἀπὸ τὸν νεκρόν μου, ἐπάνω στὸν τάφο μου, ὅμως τοῦτο ἦταν ἡ παληὰ ἐπίβουλη ἀλσηματικὴ σταυροφορία τῶν ἀγαιοσθήτων ὅταν πρέπει νὰ λυποῦνται.

'Έκεῖνος μὲ τὸ πονηρὸ μάτι, ἔκεῖνος μοῦ ἔκαμε μαρτύριον τὸν ωραῖον θάνατον. Διότι ἔκεῖνος μὲ ἀγάπησε. 'Έκεῖνος ἐγοητεύθη. 'Έκεῖνος ἐμαγεύθη ἀπὸ τὴν πρᾶξιν μου. Καὶ ἔστησεν γύρῳ μου μὲ τοὺς ἄλλους ὅλα τὰ χρυσᾶ τόξα καὶ τοιγύρισε τὴν βουβήν κατοικίαν μου μὲ ὅλα τὰ κόκκινα στεφάνια καὶ ἐπότισε τὸ χῶμα μου μὲ ὅλα τὰ μῆρα, καὶ ἐτραγούδησε καὶ ἔχόρευσε μὲ τοὺς γλυκύτερους σκοποὺς καὶ τὴν πλέον ἔξωτικὴν μέθην, ἔνας ἐραστὴς μαγευμένος, ἔνας γοητευμένος...

'Ο Μάγος!... Τὰ ἥξενορ ὅλα!... Καὶ κάθε του προσκύνημα σὲ μένα, ἦτον μιὰ λιτανεία ἀπὸ μάγισσες ποῦ μοῦ ἔστηναν τὶς πειὸ νοσταλγικὲς πλεκτάνες διὰ νὰ συλλάβουν τὸ ἔξωτικὸ ποὺλὶ ποῦ ἔμενε πάντα ζυγισμένο κατακόρυφα στὰ ἵψη τοῦ τάφου μου, ἀρμονίζοντας τὴν γαλήνην τῶν διαστημάτων γύρῳ στὴ Λήθη μου—τὴν ψυχή μου νὰ συλλάβουν ἥθελαν στοὺς χοροὺς καὶ στὰ τραγούδια τους....

Ι Ι Ι

Καὶ ἴδοὺ ἐγὼ πῶς ἐνῶ τόσον εἶχα ἐλπίσει στὸ θάνατό μου, ἐνῶ ἔτσι εἶχα—διὰ τοῦ θανάτου μου—ἀποβλέψει μὲ τέτοια μάγνην ἀπόφασιν πρὸς τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ὑγείαν μου, ἴδοὺ πῶς ἐγὼ δὲ πεθαμένος ἀρρώστησα... "Αχ! ποῦ μοῦ ἥλθαν τόσοι πόνοι, μέσα εἰς τὴν ἀκίνητην ὑπαρξίαν μου, ποῦ τόσοι γύριοι εἰς τὴν βουβήν κατοικίαν μου; Πρέπει μακράν, πολὺ μακράν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους νὰ πεθαίνωμεν καὶ πολὺ μακρύτερα νὰ θάπτωμεν τοὺς νεκρούς μας,

ήμεις οσοι πεθαίνομεν μόνοι μιὰ φορά εἰς τὴν καλήν μας ὡράν. Διότι οἱ ἄνθρωποι δὲν πιστεύουν εἰς τὸν θάνατόν μας, καὶ ἔχουν τόσα μάγια νὰ στήσουν γιὰ τὸ ἔξωτικὸ πουλὶ τῆς αἰωνιότητός μας — καὶ ήμεις οἱ πεθαμένοι ἀρρωσταίνομεν κάποτε.

Καὶ δὲν ὑπάρχει πειὸ φρικτὸν ἀπὸ τὸ ν' ἀρρωσταίνοντας οἱ πεθαμένοι.

Ἐτσι ἐγὼ ὑποφέρω τόρα, ἀρρωστος μέσα στὴ βουβὴ κατοικία τοῦ θανάτου μου.

IV

Δὲν εἶναι τραγικὸν νὰ δολοφονοῦν τοὺς ζωντανούς. "Οσους δὲν ἀρνήθηκαν τὴν ζωὴν τῶν ἀθλιοτήτων καὶ τῶν τιποτένιων ἀδυναμῶν.

Τραγικὸν εἶναι νὰ δολοφονοῦνται οἱ πεθαμένοι. "Οσοι ἀπέθαναν μέσα τους αὐτὴν τὴν ζωήν. Μὲ ἐδολοφόνησαν μὲ τὰ πειὸ γλυκὰ λόγια, μὲ τὰ πειὸ θελκτικὰ νοίματα. Μὲ τὸν ἔρωτα, μὲ τὰ αἰσθήματά των. Μὲ τὴν ὠμορφιά τους καὶ μὲ τὴν μουσικήν τους. Διότι ἥξενδραν ὅτι ὑπῆρχε μιὰ μουσικὴ ἀκόμη καὶ μιὰ ὠμορφιὰ καὶ ἔνας ἔρωτας ἀκόμη—ποὺ ἤταν εὔκολον νὰ μὲ πληγώσουν καὶ νὰ μὲ φίξουν κατάχαμα ἀρρωστον.

Ποτὲ δὲν εἶχα ἀρρωστήσει ἔτσι. Ποτὲ δὲν εἶχα φοβηθεῖ ἔτσι. Ποτὲ δὲν εἶχα δοκιμάσει παρόμοιον τρόμον εἰς τὸ κορμί μου.

"Ο θάνατος μιὰ φορὰ δὲν μᾶς σώζει. Πρέπει νὰ πεθαίνωμεν πολλὲς φορές. Κάθε φοράν, κάθε νέαν φοράν.... Διότι ἔτσι ή ζωὴ ξανάρχεται αἰωνίως, χωρὶς νὰ σταματᾷ πονθενὰ καὶ ἔτσι μᾶς ζητεῖ αἰωνίως ἔνα καινούργιον θάνατον, μίαν καινούργιαν θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς ὑψηλῆς τῆς γαλήνης....

"Ομως τοῦτο τὸ τωρινὸν βέλος βαρειὰ μοῦ ἐπλήγωσε τὸ θάρρος μου, πυκνὸν εἶνε τὸ σκότος ποῦ ἀπλώθηκεν στὰ μάτια μου καὶ ποτὲ δὲν ἐνθυμοῦμαι τόσην δυσκολίαν εἰς τὴν ἀπόφασίν μου, ποτὲ δὲν ἐλησμόνησα τόσον πολὺ τὸν ξανθὸν φίλον θάνατον, ποτὲ δὲν ἐδίστασα ἔτσι νὰ ξαναπεθάνω....

Καὶ τυραννοῦμαι τόρα πιασμένος εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, τοὺς δποίους εἶχα ἀποφύγει, εἰς τὰ χέρια ποῦ δὲν τὰ ἐννοῶ πειὰ καὶ τὰ δποῖα θέλουν νὰ μὲ κρατοῦν δεμένον.

V

"Ἐνθυμοῦμαι τόρα τὸν καιρὸν ποὺ ἤμουν φίλος τοῦ θεοῦ των. Πρὸν γίνω φίλος τῶν ἀνθρώπων, ἀγάπησα τὸν θεόν τους. Τί φιλία εἰς τὰς μικράς μου ἥμερας!....

Γύρω μου κύματα κι' ἐγὼ στοὺς ἀφρούς των, θαῦμα λατρείας καὶ ὑμνου...

Τὰ λόγια μου ἤταν σκοπὸς καὶ ἔξομολόγησις σκοποῦ πρὸς Ἐκεῖνον. Εἶχα τὰ ἀστρα, εἶχα τὴν αὐγὴν καὶ τὸν ἐσπερινὸν ποῦ διερμήνευαν τὴν δίψαν μου. Κι' ἀν ὅλα τὰ μυστήρια ἵσαν κλειστὰ στὴν ψυχή μου, δῆμος δὲν ἥμποροῦσα τότε νὰ πεθάνω. "Α! τότε δὲν ἥξενδρα τὸν θάνατον. Καὶ εὑρίσκα εἰς κάθε χαμόγελον τὴν μορφὴν ἐνὸς θεοῦ ποῦ κατέβαινεν ἀπὸ ὑψη. Δὲν ἐπίστενα ὅτι εἰς τὸ "Απει-

ρον ταξιδεύει δὲ Χαμός καὶ ὅτι ἀμέτοητες εἶναι αἱ Ἀβυσσοι ποῦ καταπίνουν τὰ θαύματα. Ὑπῆρχεν ἔνας ποῦ πλημμύριζε τὸ Εἶναι μου καὶ ἐξεμηδένιζε κάθε ἀνάγκην. Ὁ Θεός. Γιατὶ νὰ πεθάνω λοιπὸν μέσα εἰς τόσην εὐδαιμονίαν; Εἰς τέτοιους λαμπροὺς ὑπνοὺς, μακάρια ὄνειρα μὲ ἀνέβαζαν εἰς τὰ βουνὰ τῆς ἀνυπαρξίας. Ὄλα ἡταν θεομή καὶ γλυκειὰ ὑπόσχεσις.

VII

“Ημονυν εἰς τὰ βαρειὰ ἔργα. Ἀνετίναξα βράχους. Ἐβύθιζα γερὰ σίδερα, μὲ τὰ χέρια μου, στὰ σπλάχνα τῆς γῆς καὶ τίναξα τὴν πέτρα συντρίμμια στὰ ὑψη. Τὰ συντρίμμια ἔπεφταν στὰ πόδια μου. Τὰ πουλιὰ ἔφευγαν μακριά μου. Ὁ κάμπος φοβισμένος μὲ ἐθαύμαζεν, τὸ ἀκρογιάλι ζητοῦσε νὰ μὲ ἡμερώσῃ καὶ στέναξε. Ἔγὼ ἐβύθιζα μὲ τὰ δυνατά μου χέρια τὰ μακριὰ σίδερα στὰ σπλάχνα τῆς γῆς καὶ ἔπεριμενα τὸν θεὸν νὰ μοῦ διμιλήσῃ τὴν νύκτα...

“Ημονυν θεώρατος στὶς ἄκρες τῶν βράχων ποῦ συνέτοιβα. Τότε ἔνας νάνος, ἐκδικητὴς ὅλων τῶν φοβισμένων, ἥλθε κρυφά, ἡταν μεσημέρι, καὶ μὲ ἐσπρωξε νὰ πέσω. Κάτω μιὰ ἀβύσσος κι ἔγὼ ἔνα τίποτε. Ἀλλὰ ἡ ἀβύσσος μὲ ἀνέσπρωξε καὶ ἔστη ἡμέρα στὰ ὑψη μου.

Καὶ εἶπα εἰς τὸν νάνον ἥσυχος καὶ μὲ χαμόγελο :

— Θέλω νὰ μείνω μόνος ἔδω. Ἀφησέ με, πήγαινε ἀλλοῦ.

Κι ἔχωρισθήκαμεν ἔγκαρδα. Ὁ νάνος ἔκλαιεν. Ἔγὼ ἐβύθιζα τὰ σίδερα στὰ σπλάχνα τῆς γῆς. Τὸ βράδυ θὰ μοῦ διμιοῦσεν ὁ θεός. Δὲν ἥμποροῦσα νὰ πεθάνω ἀκόμη.

VIII

“Ετελείωσαν πεὶ τὰ βαρειὰ ἔργα. Εἶπα: Θέλω νὰ φύγω ἀπ’ ἔδω. Θ’ ἀναζητήσω κι ἀλλοῦ τὰ βαρειὰ ἔργα. Ἀλλα γῆινα σπλάχνα μὲ περιμένονταν. Δόσατέ μου τροφάς καὶ πλοῖον.

Εἶχα μιλήσει διὰ δευτέρων φορὰν ἀπὸ καιρὸν τόρα εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους. Καὶ αὐτὸ δὲν ἦταν ἀρκετόν. Οἱ ἀνθρώποι εἶναι συνειθισμένοι ν’ ἀκούονταν πολλὰς διμιλίας διὰ τὰ πλέον ἀσήμαντα πράγματα. Καὶ δὲν μοῦ ἔδιδαν οὕτε τροφάς, οὕτε τὸ πλοῖον ἥρχετο.

Καὶ ἔμενα μόνον μὲ τὸν θεὸν τὰς νύκτας, λησμονῶν τοὺς ἀνθρώπους.

“Αλλὰ μίαν φορὰν δὲ θυμὸς μὲ ἐμέθυσε. Καὶ εἶπα: Ἐδῶ ἦταν ἔνα βουνό. Ἔγὼ μὲ τὰ χέρια μου τὸ ἔκαμα συντρίμμια στὰ πόδια σας. Δόσατέ μου τροφάς καὶ πλοῖον.

Σιωποῦσαν ἐμπαικτικά.

Καὶ εἶπα πάλιν: Θὰ μοῦ ἀπαντήσετε. Γιατὶ ἥμπορῶ νὰ συντρίψω καὶ σᾶς ὅς τὸ βουνόν, ἀν σιωπᾶτε.

Μοῦ εἶπαν: Ὁχι, δὲν σὸν δώσωμεν τίποτε.

Τοὺς ἀφῆκα. Ἐσφιξα τὸ χέρι τους χαμογελῶντας ἥσυχα κι ἔφυγα. Περπάτησα νύκτας. Διψοῦσα. Μιὰ παράξενη δίψα. Ἀλλὰ δὲν ἥθελα νὰ πιῶ. Ἡ δίψα μου μοῦ ἐξομολογεῖτο εἰς χαμηλήν φωνὴν καινούργια πράγματα. Παράξενο! Ἡ δίψα μου μοῦ ἔκαμε συντροφιάν. Καὶ ἦταν ἡ πρώτη νύκτα ποῦ ἐλησμόντησα τὸν

θεόν. Ἀργότερα, τὴν αὐγήν, ἐλυπήθηκα διὰ τοῦτο. Καὶ ἐγονάτισα εἰς τὴν ἔσημον καὶ παρεκάλεσα νὰ μοῦ ὅμιλήσῃ ὁ θεός.

Ἄλλὰ δὲν μοῦ ὅμιλησεν ὁ θεός. Ἡταν ἡ πρώτη αὐγὴ ποῦ δὲν ἤκουσα τὴν φωνὴν τοῦ θεοῦ. Ὁ Ἡλιος μοῦ ἔδειχνε τὴν πορείαν του. Εἶπα εἰς τὸν ἑαυτόν μου: Τί εἴναι τοῦτο; Γιατί μὲ ἐσπρωξεν ὁ νάνος ἀπὸ τὸν βράχον; Γιατί δὲν μοῦ ἔδωκαν τροφάς; Γιατί δὲν ἥλθε τὸ πλοῖον; Τὸ πλοῖον γιατί δὲν ἥλθε; Γιατί μὲ ἔρωψαν εἰς τὴν ἔσημον; Θέλω τὸν θεόν. Πρέπει νὰ ὅμιλήσω πρὸς τὸν θεόν.

Καὶ ἐπῆγα εἰς τὸ ὅρος τῶν μεγάλων προσκυνημάτων. Ἐκεῖ μοῦ εἶπαν: Ἐδῶ κατοικεῖ ὁ θεός. Ἐμεινα ἐκεῖ. Ὄταν κατέβηκα ἀπὸ τὸ ὅρος, ἐγνώριζα ὅτι δὲν ἦταν πειὰ δυνατὸν νὰ συναντήσω ποτὲ καὶ πουνενὰ τὸν θεόν. Διότι εἶχε φύγει ἀπὸ μέσα μου. Οἱ ἄνθρωποι τὸν εἶχαν σκοτώσει χωρὶς νὰ τὸ μαντεύουν. Μὲ τὴν ζωὴν των. Διότι οἱ ἄνθρωποι ζοῦν μαρῷαν ἀπὸ τὸν θεόν, ἀπὸ κάθε θεόν.

Τότε ἀρρώστησα. Ἐπεσα καὶ ἐξητοῦσα βοήθειαν. Ἡλθαν πλησίον μου ἄνθρωποι καὶ μὲ ἡρώτησαν ποῖος εἴναι ὁ πόνος μου.

Ἄλλ' ὅταν ἤκουσαν ὅτι ἀρρώστησα ἀπὸ πλημμύραν χαρᾶς, μὲ ἀφῆκαν ἐν φρίκῃ καὶ ἐξηφανίσθησαν. Ἐγὼ πάντοτε ζητοῦσα βοήθειαν—διὰ νὰ ἐννοήσουν τὴν χαράν μου καὶ τὴν σωτηρίαν μου. Ἅλλ' ἐμεινα ἐπὶ πολὺ μόνος βλέπων πόσον εἴναι ἀσχημόν τὸ νὰ ἴηναι κανεὶς ὑγιὴς ἄνθρωπος.

Καὶ ἐπανέλαβα τὸν δρόμον μου, ἔνα ἄλλον δρόμον.

Εἰς τὸν δρόμον αὐτόν, τὸν καινούργιον, εὗρισκα σκορπισμένους σπόρους δένδρων ποῦ δὲν ἐγνώριζα ἔως τώρα, ποῦ δὲν ὑπῆρχαν εἰς τὸ πέρασμά μου—αἰνίγματα, πλῆθος αἰνίγματα νέων βλαστήσεων. Καὶ ἔσκυψα, ἔσκυψα πάντα καὶ σύναξα σπόρους, κι' ἐτοι ἐγέμισεν ἡ καρδιά μου αἰνίγματα. Περνοῦσαν ἡμέρες καὶ νύκτες. Ὁ δρόμος δὲν ἐτελείωνε. Οὕτε τὰ αἰνίγματα. Ἐλua, ἔλua τὰ αἰνίγματά μου, μὰ ὁ δρόμος ἐμενεν ἀτέλειωτος. Ὄλα περνοῦσαν γύρω μου καὶ ἡ ζωὴ μου, μὰ πλῆθος αἰνιγμάτων ἀκόμη ἐμεναν ἄλυτα.... Περνᾶ ὁ βίος μας πρὸιν λιθοῦν τὰ αἰνίγματά μας. Δὲν ὑπέφερα γι' αὐτό. Ἐγνώριζα πειὰ πῶς τὰ αἰνίγματα δὲν τελειώνουν ποτέ. Ἅλλ' ἐγνώριζα κάτι πλέον βαθύ: ὅτι εἶχα σωθεῖ ἀπὸ τὴν φιλίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἀπὸ τὴν συνεννόησιν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἦμουν μόνος. Ὄτι εἶχα ἀρχίση νὰ γίνωμαι ἔνα νέον ἀλφάρητον διὰ τὸν ἑαυτόν μου, διὰ τὴν ἰδικήν μου ἴστορίαν. Δὲν ἤπιξα πειὰ τίποτε. Καὶ διὰ ν' ἀποφύγω κάθε κίνδυνον νέων ἐλπίδων, τότε—εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πόλεως ποῦ εἶχα φθάσει, ἀπέθανα.

Ἡμουν ἐτοι ἀσφαλισμένος.

VIII

“Ομως ἥλθεν ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ πονηρὸ μάτι, ἥλθε μὲ μοχθηρίαν καὶ εἶδεν ὅτι ἡμποροῦσεν ἀκόμη νὰ πληγώσῃ ἔνα πεθαμένον. Καὶ μὲ ἀγάπησε καὶ ἵδον πῶς τυραννοῦμαι τώρα, ἐγὼ πεθαμένος, ἀπὸ τὴν ἀρρώστιαν τῆς ἀγάπης τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ πονηρὸ μάτι καὶ ἡ ἀγάπη του εἶναι γιὰ μὲ οίκτος.

Πολλὲς φορὲς τὸ βράδυ σκέπτομαι: Ἐγὼ εἴμαι ποῦ ἀνετίναξα τὸ βουνό; Ἐγὼ ποῦ ἐχωρίσθηκα ἐπάνω στὸ βράχο μὲ τὸν νᾶνον;

Ἐγὼ ποῦ ἥκουσα τὸ ὄχι τῶν ἀνθρώπων ποῦ ἔφαγαν τὰ συντρόμμια τοῦ βουνοῦ; Ἐγὼ ποῦ ἐπερίμενα τὸ πλοῖον καὶ δὲν ἤλθε; Ἐγὼ ποῦ ἀρνήθηκα τὴν φιλίαν τοῦ θεοῦ; Ἐγὼ ποῦ ἐπέρασα τὸν δρόμον τῶν σπόρων; Καὶ εἴμι ἐγὼ ὁ τωρινὸς ἀνθρωπος, σκλάβος αὐτοῦ τοῦ τιποτένιου ἀνθρώπου μὲ τὸ πονηρὸ μάτι; Αὐτοῦ ποῦ δὲν εἶχα στοχασθῆ ποτέ; Καὶ εἰν' αὐτὸς ποῦ εἶδε τὴν καρδιά μου θαμμένην καὶ ἔχωρισεν αὐτὸς ὅτι κάποια ζωὴ ἀνεφύλλιζεν τὴν πνοήν της μέσα στὴν καρδιά μου; Εἶναι αὐτὸς μὲ τὸ πονηρὸ μάτι, ἢ μῆπως ὅλος αὐτὰ εἶναι τὸ ὄνειρον τῆς αἰώνιας ἐπιθυμίας διὰ τὴν ἀτέλειωτην ἀναβίωσίν μας, τὸ ὄνειρον τοῦ μυστηρίου μὲ τὶς χύλιες ζωὲς καὶ τοὺς χύλιους θανάτους, ποῦ μᾶς ταξιδεύει πάντα ἀπὸ τοὺς ἀφρούς τῶν κυμάτων εἰς τὰ πικρὰ ξανοίγματα τῶν βράχων, ἀνάμεσα εἰς τὴν κρυσταλλωμένην ἀλμύραν τῆς πολιτείας τῶν κοχυλιῶν;

Ι X

Ἡλθεν ἡ φωτιά. Καὶ λυώνω τώρα. Τὸ ὄνειρον αὐτό, μὲ σύρει μακρὰν ἀπὸ τὴν γαλήνην μου. Τὸ μεσημέρι μου δὲν ἤλθε. Τὸ ἄνθια μου δὲν ἔδεσαν. Ὁ ἀνθρωπος, ὁ τιποτένιος καὶ ἀπιστος, ἔδιωξε, μὲ τὸ πονηρό του μάτι, τὸν ὠραῖον ἵσκιον, ἐματαίωσε τὰς θυσίας μου. Ἡμουν πεθαμένος καὶ ἔχαιρομουν τὸ ὅλον θέαμα τῆς ζωῆς ἐν γαλήνῃ. Τώρα ἡ ἀρρώστια τοῦ οἴκου μοῦ κρύβει ὅλην αὐτὴν τὴν χαρὰν τοῦ συνόλου καὶ μοῦ τυραννεῖ τὰ μάτια μὲ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ πονηρὸ μάτι, μὲ τὶς ἀσήμαντες γιορτές του, μὲ τοὺς μικρόπρεπους στοχασμούς του. Μὲ τὰ ἔφημερα καὶ ἄψυχα διανοήματά του.

Πρέπει νὰ ξαναπεθάνω. Πρέπει νὰ πεθάνωμεν πολλὲς φορές, κάθε φορὰν ποῦ ἀρρωσταίνομεν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, κάθε νέαν φοράν, διότι τοῦτο ζητεῖ ἡ ζωή, ὡς καινούργιαν θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς ὑψηλῆς της γαλήνης.

Ομως μακράν, πολὺ μακράν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους θὰ πεθάνω καὶ πολὺ μακρύτερα ἀπ' αὐτοὺς θὰ θάψω τὸν νεκρόν μου. Διότι πρέπει νὰ μᾶς χάνουν ὅταν δὲν μᾶς πιστεύουν.

Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ λιτανεία τῶν πονηρῶν σκοπῶν ποῦ ζητεῖ τὴν ἀνάστασίν μου, ὅχι διὰ τὸν ἑαυτόν μου, ὅχι διὰ τὴν ὑψηλὴν χαρὰν τῆς ἀναστάσεως τῶν πεθαμένων μου ἐλπίδων, ἀλλὰ διὰ τὸν πλέον φρικτὸν σαρκασμόν μου, ἡ λιτανεία τῶν πονηρῶν σκοπῶν θὰ σβύσῃ μέσα μου καὶ θὰ πνιγοῦν ἀκόμη μιὰ φορὰ αἱ φωναί των καὶ θὰ πεθάνουν τὸ ἀνθρώπινα μέσα μου—ῶστε πεθαμένος ἐγὼ διὰ τὴν ζωὴν των, θὰ περάσω τὸν δρόμον τῶν αἰνιγμάτων μου χύλιες φορὲς καὶ θὰ τραγουδήσω τὴν ἀπόστασιν μὲ φαιδρὸν καὶ ἔλαφρὸν αἴσθημα.

Τί θὰ ήταν ἡ ἀνάστασίς μας, μέσα εἰς ὅ,τι ήμεις οἱ ἴδιοι ἐνεταφιάσαμεν ἀπὸ καιρούς;

Θ' ἀπομίνων ἐδῶ στὸ σκοτεινό μου τόπο. Ἐδῶ λησμονῶ κάθε περασμένη δύναμή μου, κάθε παληὸν ήμέρα. Πρὸς τί ὁ γυρισμὸς στὶς παληὲς γνώριμες ἀκρογιαλίες, ἀνάμεσα στὸ παληὸ ήμερο φῶς; Γιατί νὰ βρεθῶ ἀκόμη μιὰ φορὰ στοὺς ἀνασασμούς μιᾶς γῆς, ποῦ ἄλλοτε εἶχεν ἀκούσει τὶς καλλίτερες ὑποσχέσεις μου;

Ἐδῶ, ἀνάμεσα εἰς τὴν ἀπόφασίν μου καὶ εἰς τὴν ἀρρώστια μου

Δις γνωρίζω πᾶς δὲν μὲ πιστεύουν καὶ πᾶς δὲν ιδιος ἐγὼ παραδόθηκα πεπλαμένος εἰς τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸ πονηρὸ μάτι, μὴ ἐλπίζων καὶ μὴ νοσταλγῶν τίποτε, καὶ τοῦτο δις εἶναι ἡ νίκη μου ἀπέναντί του.

Κι' ἔτι πάντα, ἀπὸ θανάτου εἰς θάνατον, δις περνοῦμεν, ἐμεῖς, ὅσους ἔθιξαν τὰ φτερὰ τῆς μεγάλης ἐλευθερίας, τὰ γεφύρια τοῦ ἀτέλειωτου ποταμοῦ ποὺ μὲ τὶς πλημμύρες του δίνει στὸν ἀπέραντο κάμπο τὴν δύναμιν τῆς αἰωνίας βλαστήσεως....

ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

FÉLIX LE DANTEC

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΗΛΥΚΟ

“Η γεννητήσια πράξη εἶναι συνέπεια μιᾶς ιδιαιτέρας ἐλξεως ποὺ ἔξασκοῦν τ' ἀρσενικὰ στὰ θηλυκά. Στὰ ἄγρια θηρία, ἡ ἐλξη ἀντὶ περιορίζεται σὲ μιὰ μόνη ἐποχὴ τῆς χρονιᾶς στὸ ἀνθρώπινο γένος εἶναι ἔξακολονθητική. Εἴτε γιατὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν θηλυκῶν εἶναι κατώτερος τῶν ἀρσενικῶν, καθὼς αὐτὸ συμβαίνει σὲ μερικὰ εἰδή ζώων, εἴτε γιατὶ μερικὰ θηλυκὰ ἔχουν, πιθανόν, τὴν ιδιότητα νὰ διεγείρουν κατὰ ἔνα δλως ιδιαίτερο τρόπο τὴν γεννητήσια ἐπιθυμία τῶν ἀρσενικῶν, ὥστε νὰ προκαλῆται ἀνταγωνισμὸς τὴν στιγμὴ τοῦ ἐρεθισμοῦ μεταξὺ δλων ἔκεινων ποὺ ὀρέγονται τὸ ὄριο θηλυκό.

“Οπως ὁ γεννητήσιος ἐρεθισμὸς μᾶς παρουσιάστηκε πρὸ δλίγου ἴσχυρότερος ἀπὸ ὅλα τὰ κίνητρα, ἔτσι κι' ὁ ἀνταγωνισμὸς ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴ γεννητήσια ἐπιθυμία μᾶς παρουσιάζεται ὡς ὁ τρομερότερος τῶν ἀνταγωνισμῶν.

“Οταν πρόκειται ν' ἀποκτήσῃ κανεὶς γυναῖκα, δλα τὰ λογικὰ ἐπιχειρήματα ἔξαφανίζονται, κανεὶς δεσμὸς δὲν λογαριάζεται, οἱ ἀνταγωνισταὶ γίνονται θανάσιμοι ἔχθροι καὶ ἀν ἀκόμα προηγουμένως ἦταν ἀδέρφια ἢ συντρόφοι.

Στὸ ἀνθρώπινο εἶδος οἱ διάφοροι λαοί, ὑστερα ἀπὸ τὴν δλοφάνερη αὐτὴ ἔξακορίβωση, ἐπῆραν διάφορες κατευθύνσεις καὶ ἐθέσπισαν διάφορες διατάξεις. Μερικοὶ λαοί, τὴν γυναῖκα, αἰτίᾳ τῶν νοσηρῶν ἔκεινων διαταράξεων ποὺ καταστέφουν τὶς κοινωνίες, τὴν μεταχειρίστηκαν σὰν ἔνα εἶδος κατοικιδίου ζώου, ποὺ ἀπὸ σκοπό, τοῦ ἀφαιρέσαν τὴν κοινωνικὴ σπουδαιότητα γιὰ νὰ ἐλαττώσουν τὴν ἀντικοινωνικὴ δραστικότητά του.

Σὲ ἄλλους λαούς, τὸ ἔναντίον, καὶ εἴμαστε ἐμεῖς ἀπ' αὐτούς, ἐφτάζανε σὲ συμπεράσματα δλως ἀντίθετα. Ἐξυμνήσανε τὴν γυναῖκα, τὴν θεοποιήσανε. Ἡ δμορφότερη γυναῖκα, δηλ. ἔκεινη ποὺ ἐρεθίζει πιότερο τὴν δρεξη τοῦ ἀντρός, θεωροῦμηκε ὡς ἀμοιβὴ τῶν ἀνώτερων κοινωνικῶν ἀρετῶν, καὶ ἀπ' ἐδῶ μπῆκε στὴ κοινωνία ἔνας είριμδος παραλόγων πραγμάτων, ἔναντίον τῶν δποίων ἡ λογικὴ ἀδίκως θὰ διαμαρτυρόταν.

“Η γυναῖκα πράγματι, εἶναι ἔνα ἀτομο σὰν τὸν ἀντρα : ἔχει δπως αὐτὸς αἰσθήματα καὶ νοῦ, ἀποτελεῖ μέρος τῆς κοινωνίας κατ' ίσον λόγον. Σὲ μᾶς, λαοὺς τῆς δύσεως, διαλέγει ἐλεύθερα τὸν ἀντρα